

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 544/2025-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Gabrielou Kľačanovou, Andreja Kmeťa 17, Martin, proti uzneseniu Okresného súdu Martin č. k. 11C/61/2024-154 z 5. júna 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 25. augusta 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie (v spojení s doplnčacím uznesením z 5. júna 2025) zrušiť a priznať mu náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľovi ako žalovanému v spore o vypořádanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov bola napadnutým uznesením okresného súdu uložená poriadková pokuta 100 eur, a to podľa § 102 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Dôvodom uloženia poriadkovej pokuty bolo to, že sa 5. júna 2025 nezúčastnil nariadeného pojednávania, a to napriek tomu, že naň bol riadne a včas predvolaný, predvolanie na pojednávanie mu bolo riadne doručené, a sťažovateľ svoju neprítomnosť neospravedlnil. Jeho neprítomnosť na pojednávaní nevedela zdôvodniť ani jeho právna zástupkyňa.

3. Doplnčacím uznesením okresný súd doplnil napadnuté uznesenie o výrok II, ktorým sťažovateľovi uložil povinnosť zaplatiť uloženú poriadkovú pokutu na účet okresného súdu do 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

II. Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti tvrdí, že neboli splnené podmienky na uloženie poriadkovej pokuty, pretože nebol upozornený na možnosť uloženia poriadkovej pokuty. Okresný súd ho upozornil iba na to, že v prípade nedostavenia sa na pojednávanie bude predvedený a môže mu byť uložená povinnosť uhradiť trovy predvedenia. Na termín pojednávania sa nedostavil osobne a svoju neprítomnosť vopred neospravedlnil, pretože bol v zahraničí, kde nemal prístup k telefónu a k e-mailu. Na predmetnom pojednávaní však bola prítomná jeho právna zástupkyňa, a preto nebola potrebná jeho osobná prítomnosť. Výsluch sťažovateľa ako strany sporu nenavrhol žiadnu zo strán sporu (§ 195 ods. 1 a 2 CSP). Sťažovateľ nebol poučený o tom, že by súd nariadil jeho výsluch ako strany sporu.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho práv napadnutým uznesením, pretože podľa jeho názoru neboli splnené zákonné podmienky na uloženie poriadkovej pokuty.

6. V nadväznosti na takto vymedzenú podstatu ústavnej sťažnosti ústavný súd v prvom rade uvádza, že predmetom ústavného prieskumu sú aj rozhodnutia všeobecných súdov o uložení poriadkových pokút, aj keď v obmedzenej miere. Ústavný súd vo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti už vylovil právny názor, podľa ktorého rozhodnutie o uložení poriadkovej pokuty je v zásade spôsobilé neprípustným spôsobom zasiahnuť do základných práv a slobôd účastníkov konania, a preto takéto rozhodnutie podlieha súdnemu prieskumu z hľadiska rešpektovania zásad spravodlivého procesu vo všetkých jeho aspektoch (m. m. I. ÚS 41/2015). Z uvedeného dôvodu sú na rozhodovanie súdov o uložení pokút primerane kladené požiadavky, ktoré sú vyvoditeľné zo základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Znamená to predovšetkým to, že takéto rozhodnutie musí mať zákonný podklad a nemôže byť prejavom svojvôle.

7. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je požiadavka riadneho odôvodnenia jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu. Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov a vylúčiť svojvôľu, lebo len vecne správne (zákonu zodpovedajúce) rozhodnutie a náležite, t. j. zákonom požadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie napĺňa – ako neoddeliteľná súčasť „ustanoveného postupu“ – ústavné kritériá vyplývajúce preň z ústavy a dohovoru či listiny (m. m. I. ÚS 327/2010, IV. ÚS 562/2018).

8. Už uvedené základné východiská v kontexte obsahových náležitostí základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní vo veci uloženia poriadkovej pokuty aj okresný súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná.

9. Pokiaľ ide o charakter poriadkovej pokuty, také rozhodnutie je procesnou sankciou, ktorou je možné vynútiť si splnenie tých procesných povinností, ktoré napriek tomu, že došlo k ich účinnému uloženiu, splnené neboli (m. m. III. ÚS 152/2017). Základným predpokladom na vydanie takéhoto rozhodnutia je to, že konaním alebo opomenutím dôjde k sťaženiu postupu konania, t. j. nesplnením takej povinnosti dôjde k predĺženiu súdneho konania. Svojou podstatou tak uvedené poriadkové opatrenie umožňuje zabezpečiť nerušený priebeh konania a súčinnosť strán sporu, resp. ich zástupcov a iných subjektov v prípade, ak títo nemajú záujem podieľať sa na prebiehajúcim konaní spôsobom, ktorý zákon upravuje, alebo ak by priebeh konania iným spôsobom sťažovali, predlžovali či dokonca marili (m. m. III. ÚS 193/2018, III. ÚS 346/2018).

10. Opodstatnenosť ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vzhľadom na už uvedené prichádza pri preskúmaní ústavnosti rozhodnutia všeobecného súdu o uložení poriadkovej pokuty do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré môžu mať za následok porušenie ústavou garantovaných základných práv a slobôd, alebo tiež v prípadoch absencie primeraného odôvodnenia tohto rozhodnutia všeobecným súdom (m. m. III. ÚS 152/2017).

11. Po preskúmaní relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie okresného súdu je s prihliadnutím na jeho charakter primerane odôvodnené a zároveň neindikuje existenciu takých skutočností, ktoré by umožňovali prijať záver o jeho arbitrárnosti zakladajúci porušenie sťažovateľom označených práv. Okresný súd v napadnutom uznesení zdôvodnil uloženie poriadkovej pokuty za neúčast' na pojednávaní popísaním priebehu konania, ktorý predchádzal jej uloženiu. Z termínu pojednávania nariadeného pôvodne na 5. november 2024 sa sťažovateľ ospravedlnil zo zdravotných dôvodov a žiadal ho odročiť. Pojednávania nariadeného na 10. december 2024 sa zúčastnil, avšak nedošlo na ňom k vypočutiu sťažovateľa súdom, pretože bolo odročené na účel prípadného uzatvorenia mimosúdnej dohody. Termín pojednávania nariadený na 15. apríl 2025 bol zrušený, pretože sa ho sťažovateľ (ako člen maturitnej komisie) nemohol zúčastniť. Následného termínu pojednávania (5. júna 2025) sa sťažovateľ nezúčastnil, svoju neúčast' neospravedlnil a podľa vyjadrenia jeho právnej zástupkyne „*sa jej v priebehu takmer dvoch týždňov nepodarilo so žalovaným spojiť, nevie kde sa nachádza, nereagoval na jej maily, telefonáty, nedoložil jej listinné dôkazy, ktoré mala záujem na súde predložiť*“. Samotný sťažovateľ nerozporuje, že sa nezúčastnil nariadeného pojednávania, hoci naň bol riadne a včas predvolaný, netvrdí, že by svoju neúčast' ospravedlnil včas a vážnymi dôvodmi, a rovnako nepopiera, že nereagoval na správy právnej zástupkyne v čase pred nariadeným pojednávaním.

12. V kontexte opísaných okolností prípadu sa ústavný súd nedomnieva, že by bol postup okresného súdu v súvislosti s posúdením správania sťažovateľa sťažujúceho postup v súdnom konaní poznačený excesom majúcim ústavnoprávnu relevanciu. Pokuta bola uložená na zákonom podklade, jej uloženie spočíva na dostatočných dôvodoch a jej výška je primeraná sťaženiu postupu súdu v predmetnom konaní. Z prednesených argumentov sťažovateľa nevyplýva nič, čo by posunulo prerokovávanú vec do ústavnoprávnej roviny. Na tom nemôže nič zmeniť ani jeho argument o tom, že údajne nebol na možnosť uloženia poriadkovej pokuty upozornený. Takéto poučenie je v zmysle zákonnej právnej úpravy nevyhnutné pre prípad uplatnenia predvedenia (§ 160 ods. 1 v spojení s § 101 ods. 1 CSP), avšak v prípade poriadkovej pokuty nie je poučovacia

povinnosť explicitne upravená v zákone (§ 160 ods. 1 v spojení s § 102 ods. 1 CSP). Sťažovateľ bol v konaní zastúpený právnou zástupkyňou [§ 160 ods. 3 písm. b) CSP], a v takom prípade súd nemá všeobecnú poučovaciu povinnosť. Okrem toho ani samotná právna zástupkyňa nemala vedomosť o svojom klientovi, deklarovala absenciu vzájomného kontaktu, a nemohla tak účinne brániť sťažovateľove záujmy, čo len umocnilo verdikt o sťažení postupu súdu. Sťažovateľ nebol v konaní vypočutý, v predvolaní na pojednávanie z 12. marca 2025 bol (okrem iného) na túto potrebu výslovne upozornený a v následných predvolaniach bol odkázaný na obsah predchádzajúcich poučení. Argumenty sťažovateľa tak nie sú spôsobilé zvrátiť dôvodnosť uloženia poriadkovej pokuty pre jeho neúčast' na pojednávaní bez akéhokoľvek dôvodu či ospravedlnenia.

13. V tejto súvislosti sa žiada dodať, že právomoc ústavného súdu nenahrádza postupy a rozhodnutia všeobecných súdov, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Úlohou ústavného súdu nie je ani náprava prípadných pochybení všeobecných súdov pri vydávaní procesných rozhodnutí.

14. Na podklade uvedeného ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie okresného súdu nedovoľuje prijať záver o tom, že by v tomto prípade došlo k extrémnemu vybočeniu zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov tak, že by mohlo zasiahnuť do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo do práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Neidentifikoval v ňom signály svojvôle či arbitrárneho prístupu zo strany okresného súdu. Preto odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

15. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. septembra 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu